

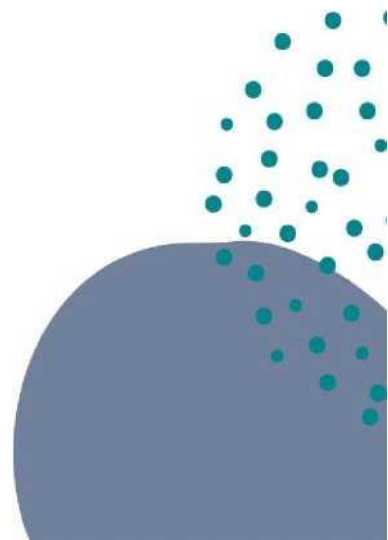
SERVICE-LEARNING INCLUSION DIVERSITY & DIGITAL EMPOWERMENT

Manifest društveno korisnog učenja i digitalnog osnaživanja

09/2023

Co-funded by the
European Union

Autori

Ivo Geers | Rotterdam School of Management, Rotterdam University
Lucas Meijs | Rotterdam School of Management, Rotterdam University
Kaat Somers | Sveučilišni centar Sint-Ignatius Antwerpen (UCSIA)

Prikupljanje podataka za manifest bio je zajednički napor svih partnera konzorcija SLIDE projekta.

Želimo zahvaliti svim članovima konzorcija SLIDE projekta na povratnim informacijama i prijedlozima o konačnoj verziji manifesta.

Sadržaj

Predstavljamo SLIDE i SL&DE manifest

Zašto društveno korisno učenje i digitalno osnaživanje?

Što je i čemu digitalno osnaživanje?
Što je i čemu društveno korisno učenje?
Kako se ova dva pojma spajaju?
Kako očekujemo da ćemo stvoriti utjecaj?

Priče grupa dionika: zajednica

Zajednica: Potrebe
Zajednica: Inovacija i utjecaj
Zajednica: Uvjeti za uspješan SL&DE

Priče grupa dionika: Studenti

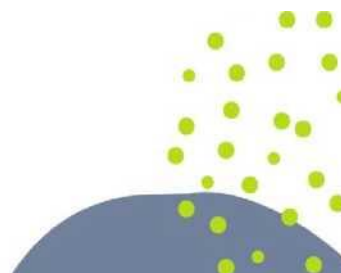
Studenti: Potrebe
Studenti: Inovacija i utjecaj
Studenti: Uvjeti za uspješan SL&DE

Priče grupa dionika: Nastavnici i edukatori

Akademski nastavnici: Potrebe
Akademski nastavnici: Inovacija i utjecaj
Akademski nastavnici: Uvjeti za uspješan SL&DE

Priče grupa dionika: Institucije visokog obrazovanja

Institucije visokog obrazovanja: potrebe
Institucije visokog obrazovanja: inovacije i utjecaj
Institucije visokog obrazovanja: Uvjeti za uspješan SL&DE

Manifest društveno učenja i digitalnog osnaživanja rezultat je projekta SLIDE koji je dobio sredstva iz programa Erasmus+ Europske unije prema Ugovoru o dodjeli bespovratnih sredstava 2021 -1 - BE02-KA220-HED-000032235. Podaci u ovom dokumentu odražavaju samo gledište autora.

Europska komisija nije odgovorna za bilo kakvu upotrebu informacija koje sadrži.

Predstavljamo SLIDE i SL&DE manifest

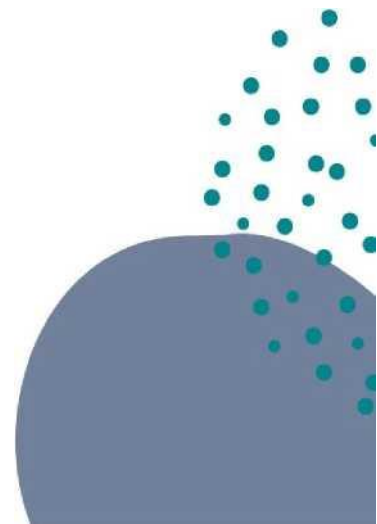
Erasmus+ projekt "Service-Learning as a pedagogy to promote Inclusion, Diversity and Digital Empowerment" (2022-2024) ili SLIDE multinacionalni je europski projekt eksperata za društveno korisno učenje (DKU) iz Belgije, Nizozemske, Njemačke, Austrije, Italije, Hrvatske, Slovačke, Rumunjske i Španjolske (institucije visokog obrazovanja i mreža za društveno korisno učenje).

SLIDE je odgovor na akutne obrazovne potrebe koje je u fokus stavila pandemija COVID-19. Kao prvo, potrebe za digitalnim osnaživanjem nastavnika da se brzo transformiraju iz stručnjaka za podučavanje u dizajnere iskustava učenja i stručnjake za nove tehnologije. Kao drugo, potreba za uklanjanjem jaza između samopercipiranih i stvarnih digitalnih kompetencija studenata sveučilišnih studija kroz stjecanje vještina digitalne tečnosti/inteligencije/sudjelovanja. Kao treće, potreba za razvojem pedagoških vještina za senzibiliziranje studenata prema digitalnom uključivanju nepriviligiranih i nedovoljno zastupljenih skupina te za njihovo osnaživanje da se pozabave osjetljivim suvremenim društvenim problemima dok razvijaju svoje digitalne kompetencije. I kao četvrto, potreba za kombinacijom digitalnog osnaživanja nastavnika i studenata kroz pedagoški pristup društveno korisnog učenja uz razumijevanje da se tako promiče raznolikost i uključenost, dok se uspostavljaju veze između visokoškolskih ustanova i rizičnih zajednica, bilo u neposrednoj blizini ili u ruralnim/udaljenim područjima.

Ovaj manifest je zamišljen kao osnova za raspravu, kao izvor i inspiracija za sve one koji imaju koristi od društveno korisnog učenja. Manifest grupira različite izjave o digitalnom osnaživanju i društveno korisnom učenju koje bi mogle biti korisne polazne točke za znanstveni dijalog o otpornosti, pristupu, kvaliteti poučavanja i uključivanju.

Manifest SLIDE nastao je kroz proces savjetovanja s članovima različitih skupina dionika spomenutih u ovom manifestu iz cijele Europe. Devet partnera održalo je dvije grupne rasprave s nastavnicima i stručnim osobljem institucija visokog obrazovanja, stručnjacima za društveno korisno učenje, organizacijama lokalne zajednice i studentima, uključujući one s manje mogućnosti. Rezultati ovih rasprava korišteni su u dvije grupne rasprave među SLIDE partnerima. Istražili smo potrebu za digitalnim osnaživanjem i društveno korisnim učenjem, njegovim inovativnim svojstvima, utjecaju koji očekujemo da će imati i koje su najbolje prakse za digitalno poboljšano društveno korisno učenje.

Svaki SLIDE partner doprinio je pričama studenata, nastavnika i organizacija/članova zajednice. Postanite inspirirani i steknite nove uvide o vrijednosti društveno korisnog učenja putem naše web stranice.

Zašto društveno korisno učenje i digitalno osnaživanje?

Što je i čemu digitalno osnaživanje?

Kako tumačiti digitalno osnaživanje uvelike ovisi o ciljanoj skupini. Ono što student doživljava kao digitalno osnaživanje, možda neće biti tako percipirano od strane nastavnika i obrnuto. Svijest o tim razlikama i postojećim digitalnim prazninama u društvu ključna je kada govorimo o digitalnom osnaživanju.

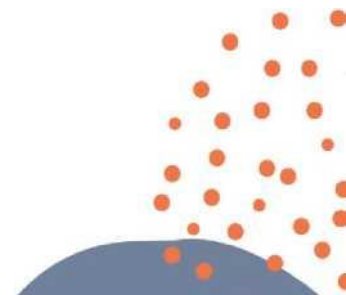
Za dionike digitalno osnaživanje znači da netko ima znanje, kompetencije i stav da može eksperimentirati sa svime što digitalni svijet nudi. Samopouzdanje je ovdje ključni koncept, budući da osnaživanje znači da ciljane skupine mogu same preuzeti odgovornost. Kako bi bili samopouzdana u digitalnom svijetu, dionici trebaju osnovna digitalna znanja i kompetencije. To uključuje sposobnost korištenja digitalnih uređaja poput računala ili pametnog telefona, poznavanje digitalnih alata i znanja o tome kako i kada ih koristiti, poznavanje snalaženja među ogromnim mogućnostima internetskog svijeta, itd. Poznavanje internetske sigurnosti i privatnost je posebno važna. Osim osnovnih znanja i kompetencija, biti digitalno samopouzdan zahtijeva i određene stavove. Jedno je poznavati rizike za privatnost određenog alata, a drugo djelovanje u skladu s tim, na primjer mijenjanjem određenih postavki kolačića. Da bismo bili u potpunosti digitalno samopouzdana, znanje i kompetencije treba pretvoriti u specifične radnje i ponašanja.

Dionici također vjeruju da razvoj digitalnih kompetencija treba ići ruku pod ruku s „digitalnom disciplinom“. Iako nam digitalni alati mogu olakšati život, beskrajne mogućnosti često stvaraju smetnje i manjak učinkovitosti. Dionici stoga naglašavaju da bi digitalno osnaživanje također trebalo biti sposobnost donošenja svrhovitih izbora u vezi s digitalnim alatima. Potrebe uključene ciljane skupine uvijek bi trebale biti na prvom mjestu kada se razmatra korištenje digitalnih alata. Digitalno osnaživanje zahtijeva od dionika da donesu dobro promišljene izbore, bez pretpostavke da bi taj izbor uvijek trebao biti digitalna opcija.

Što je i čemu društveno korisno učenje?

Društveno korisno učenje je moćna pedagoška i obrazovna metoda, usmjerena na suradnju između studenata visokoškolskih ustanova i nastavnika te organizacija i članova lokalne zajednice. Kao što izraz kaže, studenti uče pružajući uslugu zajednici. Između ostalog, to se može učiniti istraživanjem i davanjem savjeta ili poboljšanjem učinkovitosti organizacija lokalne zajednice. Za uspješno iskustvo društveno korisnog učenja ključan je uzajamni odnos između studenata i organizacija lokalne zajednice, gdje i jedni i drugi ulažu svoje vrijeme, trud i stručnost u zajedničko stvaranje vrijednosti.

Diljem Europe studenti se pretežno podučavaju kroz vježbe u kojima su hipotetski slučajevi norma. U posljednje vrijeme, međutim, poziv na iskustva koja studentima omogućavaju da postanu praktičniji, samosvjesniji i kritičniji postaje sve glasniji, a od sveučilišta se traži da ojačaju svoj doprinos zajednici. Društveno korisno učenje ima potencijal odgovoriti na te pozive, pruža koristi za sve uključene i ima potencijal potaknuti uključivanje i raznolikost uključivanjem onih koje se često zanemaruje.

Zašto društveno korisno učenje i digitalno osnaživanje?

Kako se ova dva pojma spajaju?

Digitalno osnaživanje i društveno korisno učenje sučeljavaju se na više načina. SL&DE manifest otkriva tri načina kojima društveno korisno učenje (DKU) promiče digitalnog osnaživanja svih uključenih dionika (vidi sliku 1). Prvo, digitalno osnaživanje može biti preteča sudjelovanja u DKU-u povećanjem kompetencija i resursa uključenih strana te organiziranjem DKU-a na takav način da se smanje prepreke sudjelovanju (na primjer geografske barijere). Na taj način, sudjelovanje u projektu digitalnog društveno korisno učenja samo po sebi postaje digitalno osnaživanje.

Drugi način za digitalno osnaživanje stvara sama pedagogija DKU-a: implementacija elemenata "učenja kroz rad", koji mogu biti bilo što, od korištenja novih alata do komunikacije na mreži, može potaknuti digitalno osnaživanje studenata i partnera u zajednici u mrežnom okruženju. Digitalno osnaživanje može se poboljšati za društvene organizacije vraćanjem posebne pozornosti na sudionike. Za studente, DKU pedagogija pruža priliku za rad na društveno relevantnim temama i za povezivanje digitalnog svijeta s iskustvima iz stvarnog života. Kritičko promišljanje to još pojačava, pomažući studentima da postanu svjesni slijepih točaka, dinamike moći i vlastitog mjesta u društvu.

Konačno, dionici se također mogu digitalno osnažiti kroz sadržaj iskustava i zadataka DKU-a. Ishod iskustva može se posebno usmjeriti na društvene probleme usmjerene na digitalno osnaživanje, rješavanjem digitalnog jaza ili davanjem specifičnih zadataka studentima za podršku ranjivim društvenim skupinama da postanu digitalno osnaženi, primjerice kroz savjetovanje nevladinih organizacija o tome kako bolje doprijeti do svojih korisnika na mreži ili tako da studenti izravno podučavaju partnere digitalnim vještinama.

Slika 1: Presjek digitalnog osnaživanja i društveno korisnog učenja

Zašto društveno korisno učenje i digitalno osnaživanje?

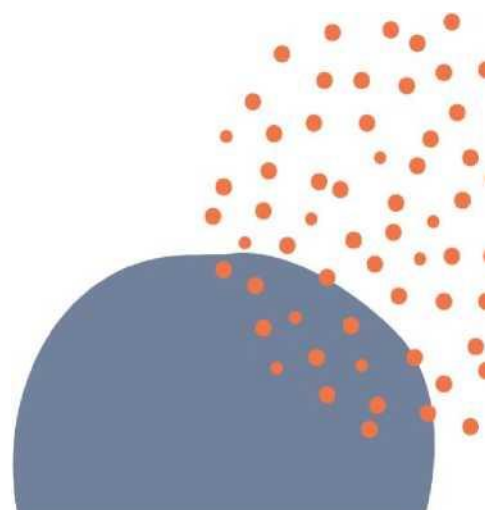
Novi etički izazovi digitalno poboljšanog društveno korisnog učenja

Digitalni prostori donose nove izazove ili čine postojeće izazove složenijima. COVID-19 ukazao je na opasnosti isključivo digitalnih interakcija jer su oduzeti neki od ključnih aspekata ljudske interakcije koji nam omogućuju da se zblizimo. Posljednjih godina postoji tendencija da visoka učilišta povećavaju digitalno obrazovanje jer je ono vremenski i troškovno učinkovitije, ali gubici mogu biti znatni.

Posebno u društveno korisnom učenju, samo digitalni projekti mogu stvoriti rizike depersonalizacije i dekontekstualizacije, čineći studente nesposobnima da u potpunosti shvate situaciju kojom bi se trebali pozabaviti ne uzimajući u obzir važne kontekstualne elemente i propuštajući interakciju s članovima zajednice. Nesposobnost da sami iskuse zajednicu, da je vide vlastitim očima i osobno razgovaraju s ljudima, može narušiti iskustvo. Povećanje udaljenosti putem digitalnih sredstava također može povećati rizik od niže stope sudjelovanja i mogućeg tokenizma. Oslanjanje na digitalna sredstva bez preuzimanja odgovornosti za digitalnu kompetenciju svih uključenih također može imati negativne učinke.

Nove zamke poput gore navedenih povećavaju rizik od stvaranja štetnih intervencija i/ili neželjenih posljedica koje u konačnici pogoršavaju digitalni jaz. U ovom manifestu, svi prijedlozi društveno korisnog učenja usmjereni su na doprinos društvenoj pravdi izbjegavanjem ovih zamki.

Kako bi se prevladali gore navedeni rizici, ključno je da se digitalni alati i uređaji u iskustvima društveno korisnog učenja koriste na svrhovit način, stavljajući potrebe zajednice u središte ovog izbora. Dok razvijaju i provode iskustva društveno korisnog učenja, dionici bi trebali stalno biti svjesni dinamike moći, sudjelovanja, kulturne osjetljivosti, predanosti i uključivosti, digitalne sigurnosti i privatnosti, digitalne kompetencije drugih i iznad svega: prakse kritičkog promišljanja.

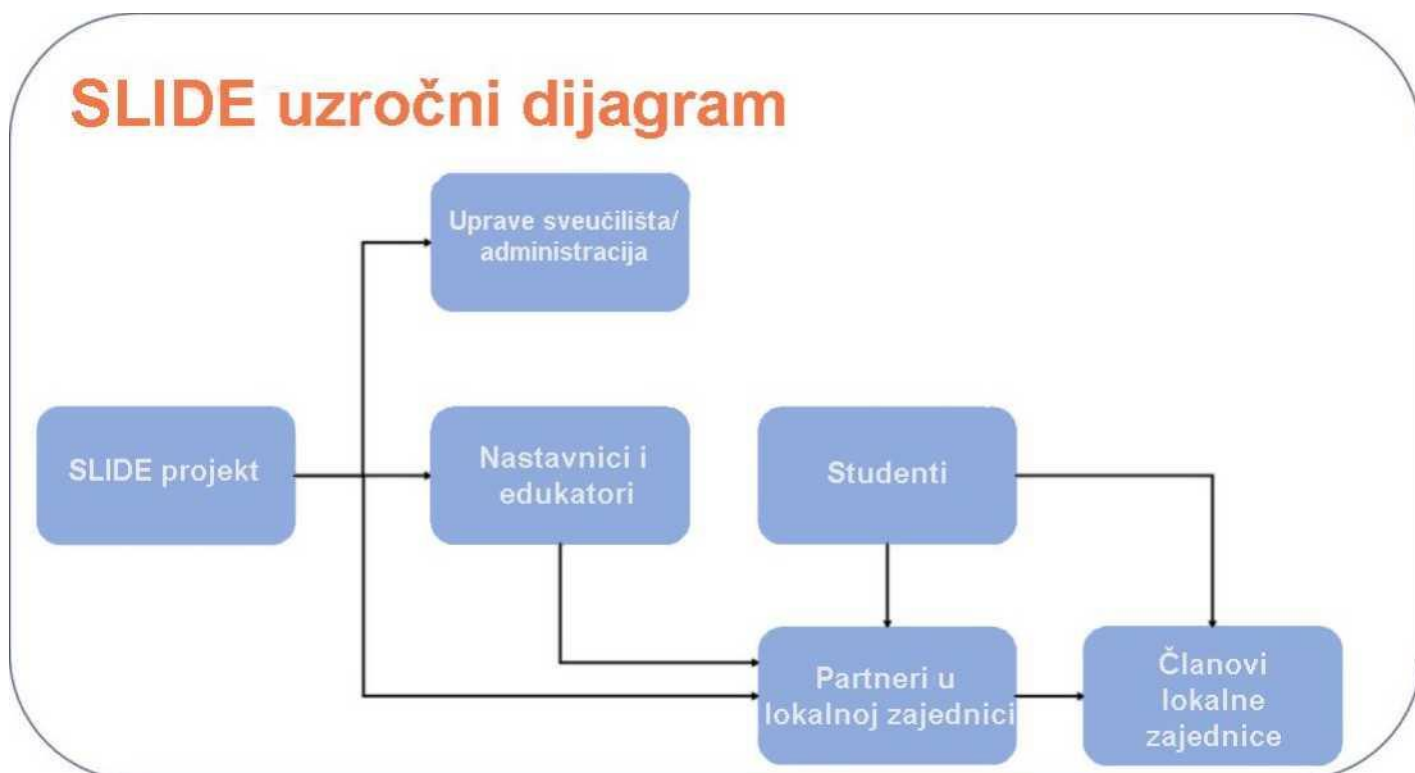
Zašto društveno korisno učenje i digitalno osnaživanje?

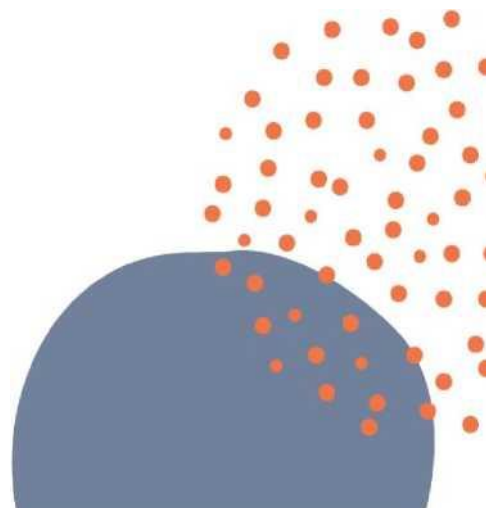
Kako očekujemo da ćemo stvoriti utjecaj?

Projekt SLIDE prije svega ima za cilj osnaživanje studenata i nastavnika u visokom obrazovanju. Manifest je polazište raznih akcija koje pokušavaju postići ovaj cilj kroz stvaranje dva masivna otvorena online tečaja (MOOC-a) s fokusom na digitalnim kompetencijama, digitalnoj kulturi učenja i angažmanu studenata visokog obrazovanja te na opremanje nastavnika i studenata s vještinama potrebnim za korištenje tehnologije (u nastajanju) na kreativan, kritičan, kompetentan i uključiv način. Uz to, Online World Cafe za nastavnike i društveni *hackathon* za studente osmišljeni su kako bi promovirali ovaj cilj. Nalazi i preporuke proizašli iz ovih rezultata bit će objedinjeni u sažetom, fokusiranom dokumentu.

Sadržaj projekta uzima u obzir raznoliki skup dionika, uključujući nastavnike visokog obrazovanja, studente i društvene organizacije iz cijele Europe, od kojih se traži da daju povratne informacije i svoje mišljenje o rezultatima projekta.

Slika 2 SLIDE uzročni dijagram

Priče grupa dionika: zajednica

Zajednica: Potrebe

Ljudi u ruralnim, udaljenim i manje privilegiranim sredinama trebaju da se njihov glas čuje i da imaju mogućnost ostvarivanja svojih prava. Prečesto se zajednice tretiraju kao jednostavni primatelji informacija, dok bi ih se trebalo tretirati kao partnere. Svaka skupina u društvu ima drugačiju potrebu za digitalnim osnaživanjem, a saznati koja je ta potreba ključna je za stvaranje vrijednosti. Za sudjelovanje u građanskom životu i ostvarivanje svojih prava svi ljudi trebaju razviti određene (transverzalne) vještine, digitalne kompetencije.

Često su društvene organizacije preopterećene svojim zadacima i potrebna im je pomoć da ispune svoju misiju kroz radnu snagu i nove uvide.

S krizom COVID-19, digitalni jaz u našem društvu postao je vidljiviji nego ikad. Čak i sada, dok kriza polako prolazi, digitalna tranzicija se nastavlja. Socijalne službe sve više rade na mreži, komunikacija se odvija putem e-pošte, (lažne) vijesti se šire putem interneta, itd. Članovi zajednice koji prije nikada nisu osjećali potrebu za korištenjem digitalnih alata sada shvaćaju da su isključeni iz određenih usluga. Nove potrebe članova zajednice zahtijevaju i prilagodbe usluga društvenih organizacija. Digitalna tranzicija postavlja zajednice pred nove i teške izazove. Društveno korisno učenje može ponuditi prilike za rješavanje ovih izazova uz pomoć studenata.

Zajednica: Inovacija i utjecaj

Za zajednicu, sudjelovanje u društveno korisnom učenju nudi dodatnu radnu snagu. Imati studente koji uz podršku nastavnika preuzimaju zadatke omogućuje često preopterećenim organizacijama zajednice da se razvijaju i dišu. Studenti također donose nove perspektive, uvide i proživljena iskustva. Zajedno s ovim studentima, zajednice mogu razmišljati o potrebama za digitalnim osnaživanjem u vlastitom okruženju. Ovo sudjelovanje u prepoznavanju potreba osigurava da zajednice imaju slobodu djelovanja i da su aktivno uključene u formiranje usluga. Često su ta pitanja izvan nadležnosti vlada ili poduzeća, što čini društveno korisno učenje izvrsnim načinom da se privuče pozornost i energija za potrebe koje se inače ne mogu lako zadovoljiti.

Društveno korisno učenje nije jednosmjerna ulica, ono se događa i studentima i članovima zajednice. Angažirani članovi zajednice mogu vidjeti osobni, profesionalni i društveni razvoj kroz vještine i znanja te graditi značajne odnose i nove mreže. Uspješni programi društveno korisnog učenja mogu dati primjere za širu zajednicu, dopuštajući da se najbolje prakse usvoje i da se pozitivni učinci preliju u zajednicu. Svaki pojedinac uključen u društveno korisno učenje koji doživi osobni ili društveni razvoj može to prenijeti obitelji, prijateljima i drugima unutar svoje mreže.

Upoznavanje novih tipova ljudi pomaže smanjiti kulturnu i etničku neravnotežu, primjerice uklanjanjem generacijskog jaza i učenjem o novim kulturama.

Poboljšanjem društveno korisnog učenja putem digitalnih sredstava, (ruralne i udaljene) zajednice postaju bliže i češće dostupne institucijama visokog obrazovanja, a angažman studenata i nastavnika u tim zajednicama ne podrazumijeva utrošak vremena na transport.

Hibridni rad sa studentima pomaže u izgradnji digitalnih kapaciteta i vještina, pomažući članovima zajednice da bolje zadovolje potrebe, postanu samodostatniji i snažniji sudionici digitalnog društva.

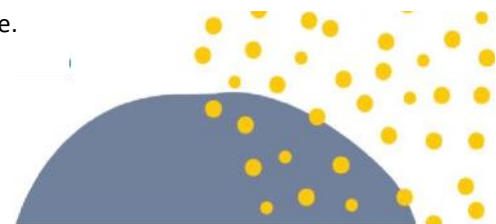

Priče grupa dionika: zajednica

Zajednica: Uvjeti za uspješan SL&DE

- Kako bi DKU iskustva bila vrijedna i digitalno osnažujuća, potrebe partnera u zajednici trebale bi biti u prvom planu prilikom osmišljavanja DKU programa.
- Partneri u zajednici trebaju biti uključeni kao ravnopravni partneri, kao sustvaratelji novih znanja i spoznaja.
- Stvorite realna očekivanja i na strani studenata i na strani zajednice:
  - a) Jasno navedite o čemu se može i ne može pregovarati
  - b) Jasno navedite što sve strane očekuju od iskustva DKU-a i kako mogu doprinijeti DKU-u
  - c) Budite realni u pogledu vještina studenata i njihovih doprinosa unutar zadanih vremenskog okvira.
- Budite otvoreni i transparentni u pogledu društveno korisne aktivnosti i različitih iskustava koje studenti donose.
- Dio društveno korisnog učenja je pretpostavka da studenti nemaju svo potrebno iskustvo ili vještine za određenu aktivnost. Svako DKU iskustvo nosi rizike, studenti komuniciraju s novim ljudima i moraju uložiti vrijeme i trud.
- Partneri u zajednici trebali bi preuzeti proaktivnu ulogu u zajedničkom stvaranju vrijednosti, uključivanjem u oblikovanje i implementaciju društveno korisne aktivnosti, umjesto da čekaju da studenti isporuče dogovoreno.
- Koristite alate koji su poznati i/ili dostupni članovima zajednice, pobrinite se da su članovi zajednice upućeni u pravilno korištenje digitalnih sredstava.
- Partneri u zajednici te akademski nastavnici imaju zajedničku odgovornost za sumentorstvo studenata kako bi bili sigurni da je njihovo iskustvo vrijedno i da su ciljevi učenja ispunjeni.
- Članove zajednice zastupaju organizacije lokalne zajednice koje imaju odgovornost istražiti kako (digitalno) osnažiti članove zajednice.

Svaki SLIDE partner doprinio je pričama studenata, nastavnika i organizacija/članova zajednice. Inspirirajte se i steknite nove uvide o vrijednosti DKU-a putem [naše web stranice](#).

Priče grupa dionika: studenti

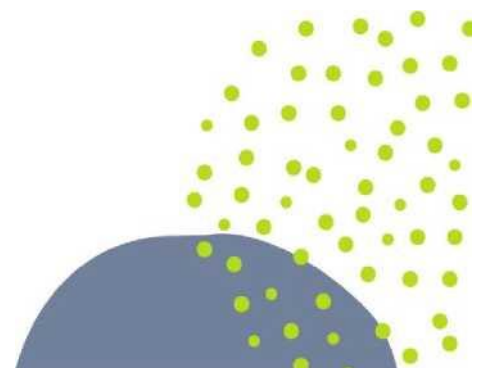
Studenti: Potrebe

Studenti su glavni protagonisti društveno korisnog učenja. Njima je potrebno praktično iskustvo i prilike za učenje i rast, potrebni su im scenariji koji potiču njihovu sposobnost kritičkog razmišljanja, kako bi se pripremili za prihvaćanje izazova u društvu. Fokus grupe su pokazale da studenti imaju problema s korištenjem digitalnih alata te da imaju potrebu za usavršavanjem digitalnih kompetencija. Oni još uvijek rade na svom temeljnom samorazvoju i na tom putu društveno korisno učenje može napraviti razliku. Često se pretpostavlja da studenti imaju višu razinu digitalne kompetencije od nastavnika, no trebalo bi vrijediti suprotno. Iako su studenti digitalni domoroci, još uvijek mogu pasti na iste zamke kao i druge skupine, poput lažnih vijesti i nepravilnog rukovanja podacima, te trebaju edukatore koji su vještiji od njih. Potrebna su im iskustva koja će im omogućiti da postanu punopravni otporni digitalni građani koji mogu učinkovito koristiti digitalna sredstva kako bi iskoristili prilike i ostvarili svoja prava.

Studenti: Inovacija i utjecaj

Studenti uče jedni od drugih razmjenjujući iskustvo i radeći zajedno na rješavanju stvarnih problema, uz podršku u kritičkom razmišljanju o procesu učenja. Društveno korisno učenje (DKU) pruža im jedinstvenu priliku da teoriju pretoče u praksu, da vide učinak truda koji su uložili i iskuse vrijednost svog obrazovanja. Neki studenti čak postaju uzori mladim ljudima s kojima rade tijekom iskustava DKU-a. Susreću se s drugim stvarnostima koje mijenjaju njihove poglede i čine ih svjesnima svojih predrasuda, pomažući im da bolje razumiju sebe i svijet oko sebe. Društveno korisno učenje toliko duboko obogaćuje obrazovno iskustvo da omogućuje studentima da razviju više vještina nego u tradicionalnom obrazovanju. Razvija njihovo kritičko i inovativno razmišljanje, njihove međuljudske vještine, njihov građanski razvoj. Ne čudi da uspješni DKU programi povećavaju motivaciju i trud studenata i općenito stvaraju ugodnije obrazovno iskustvo. Poboljšanje iskustva s digitalnim sredstvima otvara mogućnost studentima da ponesu vrijednost svog visokog obrazovanja bilo gdje kroz pristup alatima, znanju, itd. To također znači da fizička prisutnost nije uvijek potrebna, što olakšava studentima sudjelovanje u društveno korisnim aktivnostima gdje i kad god žele i mogu.

Digitalno poboljšano društveno korisno učenje dovodi studente u kontakt s digitalnim svijetom na dublji i odgovorniji način. Stječu iskustvo u rješavanju problema tijekom korištenja digitalnih sredstava i suočavaju se s izazovima kao što su rukovanje podacima, procjena informacija, zadovoljavanje potreba digitalnih zajednica i učinkovita profesionalna komunikacija na stvaran način koji ne bi iskusili u tradicionalnom pristupu. To ih (digitalno) osnažuje i razvija ključne transverzalne vještine kao što je kritičko razmišljanje. Također se smanjuju prepreke za sudjelovanjem onima sa smanjenim mogućnostima i fizičkim ili mentalnim invaliditetom. Na primjer, studenti s anksioznošću mogu puno bolje funkcionirati u digitalnom okruženju s članovima lokalne zajednice.

Priče grupa dionika: studenti

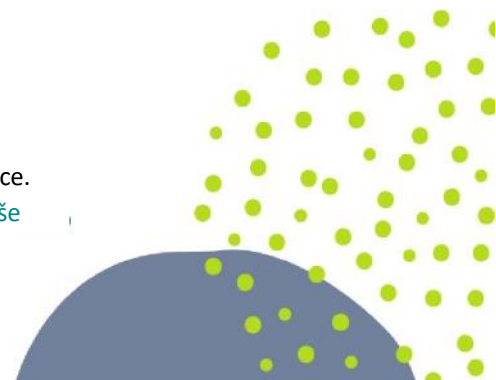

Studenti: Uvjeti za uspješan SL&DE

- Studenti bi trebali dobiti smjernice i prostor za razmišljanje o svom iskustvu.
- Naučite studente kako raditi s grupama u zajednici, kako saslušati i poštovati potrebe zajednice te kako prenijeti svoja znanja i vještine.
- Ugradite DKU u nastavni plan i program kako biste otključali njegov potencijal. Studentima treba dati priliku da redovitije izlaze iz svog mjehurića akademske učionice. Na taj način može doći do promjene paradigme i stvaranja navika.
- Projekti bi trebali biti usklađeni i planirani s interesima i potrebama studenata, budući da su oni ti koji ih provode, te s ciljevima učenja kolegija/studija, budući daje to ključna stvar koja omogućuje nastavnicima davanje ECTS bodova za učenje iz iskustava DKU-a .
- Podržite realna očekivanja studenata i zajednice. Organizacije lokalne zajednice trebaju razumjeti što DKU može ponuditi i planirati u skladu s tim. Učinkovito korištenje vremena i radne snage koje DKU nudi ključno je za stjecanje vrijednosti za zajednice.
- Budite eksperimentalni i otvoreni i nemojte se bojati riskirati i ne uspjeti. Sve su to bitni elementi DKU-a.
- Uključite studente u promicanje njihovog rada i iskustva učenja putem društvenih medija (npr. Instagram i YouTube), to povećava utjecaj njihovog rada i promiče daljnje usvajanje DKU-a.
- Uputiti studente u pitanja (digitalne) sigurnosti prilikom izvođenja DKU-a (privatnost, zaštita podataka i prava).
- Uključite perspektivu socijalne pravde (pravo i dostojanstvo ljudi).

Svaki SLIDE partner doprinio je pričama studenata, nastavnika i organizacija/članova zajednice. Postanite inspirirani i steknite nove uvide o vrijednosti društveno korisnog učenja putem [naše web stranice](#).

Priče grupa dionika: akademski nastavnici

Akademski nastavnici: Potrebe

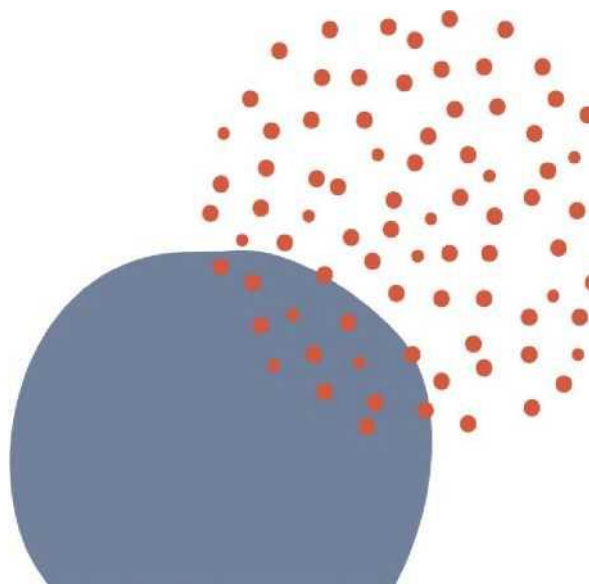
Uloga nastavnika u društveno korisnom učenju je organiziranje kolegija i preuzimanje odgovornosti za kvalitetu DKU iskustva. Nastavnici prvenstveno žele ono najbolje za studente, osiguravajući im vrijedno iskustvo, ali također i snose odgovornost za osiguravanje da se društvene organizacije osjećaju cijenjenima. Potrebe nastavnika moraju se uskladiti s odgovornostima i usredotočiti se na podršku koju dobivaju od svojih institucija te na vlastitu sposobnost stvaranja i upravljanja iskustvima.

U mnogim ustanovama društveno korisno učenje nije ugrađeno u nastavni plan i program. Nedostaje institucionalna infrastruktura za podršku, prepoznavanje i razvoj društveno korisnog učenja.

U prvoj fazi pandemije COVID-19 pojavila se akutna potreba za digitalizacijom, i to brže nego što je većina mislila da je moguće, što je u mnogim slučajevima i uspjelo. Međutim, i studenti i nastavnici postali su svjesni da 'samo digitalno' ima neke temeljne nedostatke koje je teško prevladati. U Europi u kojoj COVID-19 polako blijedi, potreba da postanemo stručnjaci u spajanju najboljih elemenata online obrazovanja i onog uživo se mijenja i sve se više prepoznaje kako kombiniranje ovih svjetova dovodi do bogatijeg obrazovanja, ali i da se svijet promijenio i da samo učionička nastava više nije dovoljna ni poželjna. Znati kako ispravno dizajnirati iskustva učenja s ugrađenim digitalnim elementima i postati stručnjaci za pedagoške izazove svojstvene digitalnom ili, bolje reći, hibridnom obrazovanju postao je prioritet nastavnika.

Često se pretpostavlja da studenti imaju višu razinu digitalne kompetencije od nastavnika, no, trebalo bi biti obrnuto. Kako bi ispunili svoju ulogu u obrazovanju, nastavnici bi trebali biti dovoljno kompetentni da usmjeravaju i podržavaju studente koji su rođeni u izvorno digitalnom okruženju. Trebali bi moći razlikovati je li digitalna komponenta dodana vrijednost ili ne i odabrati digitalne alate ili okruženja koja su relevantna i učinkovita za njihove namjere.

Digitalno osnaživanje treba se usredotočiti na sposobnost korištenja IKT-a, digitalnu pismenost, sposobnost pristupa informacijama i digitalnom znanju, sposobnost učenja i suradnje s drugima, i, što je najvažnije, na to da i studenti i nastavnici budu dio umreženog društva. Znati kako i kada integrirati digitalne alate i metode u obrazovne prakse kako bi obogatili iskustvo za sve sudionike i uključili se u proces digitalne transformacije trebao bi biti primarni cilj prijelaza na postpandemijsku sveučilišnu nastavu.

Priče grupa dionika: akademski nastavnici

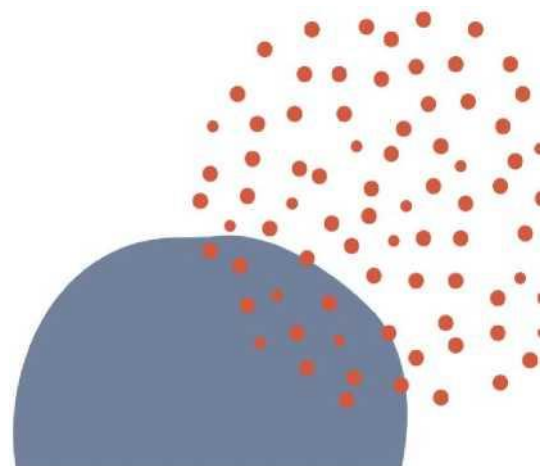
Akademski nastavnici: Inovacija i utjecaj

Društveno korisno učenje prilično je revolucionarno za akademske nastavnike. Daje mogućnost izravnog uvida u praktičnu vrijednost materijala koji se podučavaju u akademskim programima i omogućuje društveni utjecaj akademske nastave. Društveno korisno učenje baca svjetlo na pitanja koja inače dobivaju malo pozornosti, budući da su izvan nadležnosti javnog i privatnog sektora. Također omogućuje nastavnicima da osnaže druge dionike, poput onih s manje mogućnosti koji inače ne bi bili uključeni u ovakve projekte. Kada društveno korisno učenje postane ugrađeno u redoviti kurikulum, tek tada možemo očekivati izgradnju snažne mreže akademske i lokalne zajednice povezanu s aktualnim društvenim problemima, koja pruža značajne veze, inspiraciju i izvor novih DKU iskustava.

Uloga nastavnika i mijenja se u društveno korisnom učenju u usporedbi s uobičajenim nastavnim metodama. Zbog prirode društveno korisnog učenja kao metode učenja temeljene na iskustvu, nastavno osoblje je pozvano usmjeravati studente, umjesto da ih jednostavno podučava, na primjer stvaranjem prostora za studente da razmišljaju o svom iskustvu. Nastavnici postaju posrednici između studenata i partnera u zajednici i odgovorni su za izradu zadataka s najvećim izgledima da svi budu na dobitku. Upravljanje očekivanjima svih strana postaje vještina koju društveno korisno učenje dodaje nastavničkom repertoaru. Kada su studenti uključeni u DKU projekte o digitalnom osnaživanju zajednice od nastavnika se zahtijeva posjedovanje znanja o digitalnom okruženju u kojem se njegovi studenti kreću.

Postajanje digitalno osnaženim podrazumijeva da nastavnici razumiju kako organizirati društveno korisno učenje kako bi maksimizirali vrijednost za studente i organizacije zajednice dok upravljaju vlastitim radnim opterećenjem. Povezivanje s različitim i brojnim organizacijama u zajednici može opteretiti resurse institucija visokog obrazovanja, ali korištenjem digitalnih sredstava nastavnici mogu učinkovitije trošiti svoje vrijeme, tj. digitalno održavati sastanke o napretku DKU projekata. Razumijevanje organizacije društveno korisnog učenja i elemenata kao što su zemljopisna udaljenost, različiti programi, dostupni alati i metode te njihova učinkovita uporaba omogućuje nastavnicima stvaranje dugotrajnih pozitivnih iskustava za studente i zajednice te povećanje uključenosti marginaliziranih zajednica i studenata s manje mogućnosti. Međutim, digitalno osnaživanje ne bi trebalo značiti 'sve digitalno, na račun svega ostalog'. Kad razvijaju akademski kurikulum, nastavnici trebaju donositi dobro promišljene i potkrijepljene izbore, ne pretpostavljajući da bi taj izbor uvijek trebao biti digitalna opcija.

Osobito u DKU projektima, gdje društvena interakcija igra ključnu ulogu, neke stvari jednostavno bolje funkcioniraju u fizičkom okruženju. Ključno pitanje bi trebalo biti: koja je dodana vrijednost i korisnost digitalnih okruženja u specifičnom kontekstu u kojem Vaši studenti rade?

Priče grupa dionika: akademski nastavnici

Akademski nastavnici: Uvjeti za uspješan SL&DE

- Olakšajte studentima sudjelovanje u DKU-u. Podržite i motivirajte studente u stilu 'radimo zajedno' kako biste potaknuli zajednički proces učenja.
- Radite na razvoju 'zajedničkog digitalnog jezika' na razini zajednice, koristeći alate koji su, na primjer, poznati članovima zajednice.
- Osigurajte studentima dovoljno vremena i prostora za eksperimentiranje s digitalnim alatima i okruženjima kako bi mogli ostvariti aktivnu ulogu.
- Ponudite studentima vrijeme za istraživanje i razumijevanje zajednica kako bi im pružili odgovarajuće usluge.
- Koristite otvorenu komunikaciju i transparentnost. Pristupačnost je ključna, nastavnici trebaju poticati razumijevanje, poštovanje i različitost.
- Dajte studentima i sudionicima iz zajednice jasne upute i upravljajte očekivanjima.
- Zajedno definirajte jasne ciljeve učenja i projekta društveno korisnog učenja.
- Ponudite sveobuhvatne resurse zajednici za bolju interakciju između studenata i zajednica.
- Tijekom semestra često je premalo vremena za potpuno razumijevanje potreba zajednice. Ponudite studentima sveobuhvatne resurse kako biste ih angažirali i motivirali.
- Vodite studente kroz iskustvo i dajte im dovoljno prostora za razmišljanje. Potaknite njihovo kritičko promišljanje putem blogova, vlogova ili e-portfelja.
- Ocijenite studente na temelju njihovog učenja, a ne na temelju rezultata projekta društveno korisnog učenja.

Svaki SLIDE partner doprinio je pričama studenata, nastavnika i organizacija/članova zajednice. Postanite inspirirani i steknite nove uvide o vrijednosti društveno korisnog učenja putem [naše web stranice](#).

Priče grupa dionika: Institucije visokog obrazovanja

Institucije visokog obrazovanja: potrebe

Uloga institucija visokog obrazovanja u društveno korisnom učenju svodi se na podršku i logistiku. Njihova je glavna uloga podržati nastavnike u njihovoj implementaciji i razvoju DKU iskustava, ali također uključuje i uspostavljanje strategija za poboljšanje i proširenje društveno korisnog učenja i njegovo korištenje u punom potencijalu za korist zajednice.

Visoka učilišta su pod sve većim pritiskom da se uključe u doprinos društvu i ona to i žele. Dio ovog doprinosa je aktivno djelovati unutar lokalnih zajednica te svijest o problemima u društvu kako bi njihovo istraživanje moglo doprinijeti razumijevanju i rješavanju navedenih problema. Visoka učilišta trebaju dokazane načine za ispunjenje ove misije koji daju opipljive rezultate i koji su održivi.

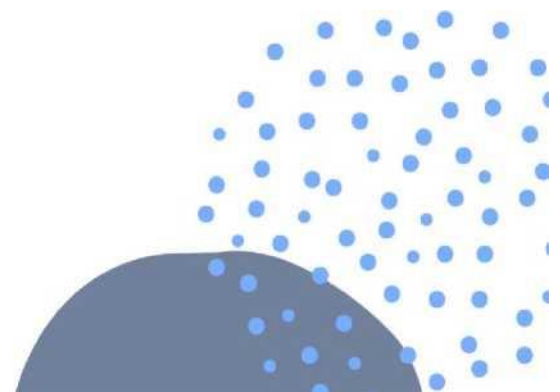
S druge strane, visoka učilišta moraju ponuditi društveno relevantne programe i imati nastavni plan i program koji je spreman za budućnost. Osobito u sveučilišnim programima koji su više usmjereni na tehnologiju, studenti primjećuju da se programi ne mijenjaju istim tempom kao sektor, ali također, kao što je pokazao COVID-19, tempo promjena je brz i visoka učilišta moraju držati korak s njima.

Ovdje nije riječ samo o sadržaju programa, već o metodama poučavanja.

Formativno naspram sumativnog, fleksibilno naspram krutog, hibridno naspram izvanmrežnog, sinkrono naspram asinkronog. Da bi funkcionirala u ovakvom kontekstu, visoka učilišta moraju biti opremljena vještinama, resursima i znanjem o tome kako organizirati i institucionalizirati uključivo obrazovanje koje koristi nove tehnologije i obrazovne metode kao što je društveno korisno učenje. Tek tada visoka učilišta mogu razviti jasnu viziju budućeg obrazovanja.

Institucije visokog obrazovanja: inovacije i utjecaj

Visoka učilišta imaju tri glavne misije: podučavanje, istraživanje i doprinos društvu (treća misija). Svaka misija je dotaknuta uključivanjem digitalno obogaćenog društveno korisnog učenja. Prvo, društveno korisno učenje obogaćuje nastavni plan i program, održavajući ga relevantnim i spremnim za budućnost, pružajući relevantan razvoj vještina 21. stoljeća, praktične uvide i vrijedna iskustva studentima, zauzvrat ih čineći angažiranijima, zadovoljnijima i zapošljivijima. Najosnovnija promjena za visoka učilišta je ta da im društveno korisno učenje omogućuje izravan društveni utjecaj dok obrazuju svoje studente, pri čemu društveni utjecaj obrazovanja obično dolazi nakon što studenti napuste instituciju. Visoka učilišta više komuniciraju sa zajednicama i društvom u cjelini, što im omogućuje stvaranje vrijednih veza. Iskustva DKU-a prilika su da se osvijesti što se događa u društvu i mogu potaknuti nova i relevantna istraživanja s visokom društvenom relevantnošću.

Priče grupa dionika: Institucije visokog obrazovanja

Institucije visokog obrazovanja: Uvjeti za uspješno SL&DE

- Stvorite infrastrukturu za podršku integraciji DKU-a, za kontinuirani razvoj DKU-a na razini organizacije.
- Osigurajte odgovarajuću obuku o digitalnim (nastavnim) alatima i online platformama.
- Potaknite nastavnike da dopuštaju studentima kreativnost i odstupanje od naučenih obrazaca poučavanja i razmišljanja te da prihvate da oni (kao i studenti) mogu puno naučiti od partnera u zajednici i krajnjih korisnika.
- DKU može biti nastavna metoda koja zahtijeva više resursa. Visoka učilišta trebala bi očekivati da će trebati više osoblja.
- Priznajte postignuća DKU-a nagrađivanjem rada nastavnika na DKU-u bilo financijski ili izmjenom pravila o napredovanju.
- Stvorite neovisno tijelo (ured, centar) za podršku integraciji DKU-a i za kontinuirani razvoj DKU-a na razini organizacije.
- Ulaganje u tehnologiju omogućilo bi sveučilištima da budu "otvorenija" i prenesu svoje znanje i rezultate istraživanja građanima i zajednicama.
- Osnaživanje inovativne nastave od iznimne je važnosti za postizanje angažmana studenata i produbljivanje inovativnih i poduzetničkih vještina.
- Stvorite pilot projekte koji uključuju visoko motivirane studente i partnere iz zajednice, procijenite uspjeh projekta i diseminirajte rezultate kako biste dodatno motivirali dionike da sudjeluju u projektima digitalnog osnaživanja.
- Osigurati relevantne metode, kolegije, domaću i stranu literaturu o DKU-u, podržite umrežavanje s nastavnicima drugih fakulteta i sveučilišta i članovima zajednice/organizacijama u zajednici.
- Razvijte metode i alate za evaluaciju DKU-a. Održavanje bliske veze sa članovima zajednice i studentima te praćenje njihovog iskustva i vrijednosti koju dobivaju omogućuje visokim učilištima očuvanje kvalitete i zadovoljstva.

Svaki SLIDE partner doprinio je pričama studenata, nastavnika i organizacija/članova zajednice. Postanite inspirirani i steknite nove uvide o vrijednosti društveno korisnog učenja putem [naše web stranice](#)

